

**Francesc
Xavier
Bosch,**

**Director del Programa
d'Epidemiologia del
Càncer de l'ICO i cap
de grup de recerca
de l'IDIBELL**

FRANCESC XAVIER BOSCH

- Llicenciat en Medicina el 1972 per la Universitat de Barcelona
- Doctor en Medicina el 1991 per la Universitat Autònoma de Barcelona
- Màster en Salut Pública i Epidemiologia del Càncer per la University of California, Los Angeles el 1978
- Epidemiòleg a l'Agència Internacional per la recerca del càncer (Lyon, França) entre el 1982 i el 1993
- Científic visitant a l'Institut Nacional de Cancer Washington, Estats Units, el 2002
- Director del Centre d'Informació OMS/ICO sobre el virus del papil·loma humà (VPH) i càncer de cèrvix (www.who.int/hpvcentre/en)
- Estudis epidemiològics de camp en més de 35 països
- Ha publicat més de 400 articles en revistes indexades

Premis

- Premi Narcís Monturiol per la contribució al progrés científic de Catalunya el 2005
- Premi Jaume I a la millor carrera de recerca el 2006
- Premio de la Societat Americana de Colposcopia y Patologia Cervical
- Premio de la Organització Europea d'Infeccions Genitals i Neoplasia (EUROGIN)
- Premio Carlos IV de Investigación en Medicina Preventiva y Salud Pública de la Reial Acadèmia Nacional de Medicina el 2009
- XXè Premi Fundació Catalana per la Recerca i la Innovació el 2009
- Premi a l'Excel·lència Professional del Col·legi Oficial de Metges el 2009
- Premi EDIMSA, doctor de l'any el 2009

PROGRAMA DE RECERCA EN EPIDEMIOLOGIA DEL CÀNCER

El programa d'Epidemiologia, dirigit pel Dr. Francesc Xavier Bosch, consta de dues unitats. La Unitat de Nutrició, Ambient i Càncer, que coordina el Dr. Carlos Alberto González, i la Unitat d'Infeccions i Càncer, coordinada per la Dra. Silvia de Sanjosé.

Línies de recerca

La Unitat de Nutrició, Ambient i Càncer s'ocupa de càncer gàstric, de pàncrees, d'esòfag, de carcinògens ambientals i nutricionals i de susceptibilitat genètica i càncer. La Unitat d'Infeccions i Càncer s'ocupa del cibratge del càncer de coll d'úter, del càncer de cèrvix, penis, vagina, vulva i anus, de càncer limfàtic i leucèmies, càncer de cap i coll, estudis del VPH i VIH i s'encarrega del centre mundial d'informació OMS/ICO sobre VPH i de càncer de cèrvix.

L'ENTREVISTA

“ La vacuna del VPH contribuirà que la persona infectada no transmeti el virus als seus companys sexuals ”

* fotos: Maria Pujol | disseny: divu*Ciència

FRANCESC XAVIER BOSCH

El 20% de tots els tumors estan associats a infeccions. D'aquests, els que estan lligats a infeccions virals tenen la possibilitat teòrica que es desenvolupin vacunes eficaces en la prevenció. Pel que fa al virus del papil·loma humà, avui sabem que la infecció és pràcticament universal, i que gairebé tothom que ha mantingut relacions sexuals se l'ha trobat en un moment o altre. La prevenció d'aquesta infecció podria tenir implicacions importants en la reducció del risc de càncer genital.

Actualment hi ha alguna vacuna eficaç en la prevenció del càncer?

Ara mateix s'està fent servir la vacuna de l'Hepatitis B per a la prevenció del càncer de fetge, i hi ha una altra pel Virus del Papil·loma Humà (VHP) que s'està fent servir per a la prevenció dels tumors genitals, sobretot en les dones. Però comencem a tenir evidència que és eficaç per prevenir alguns tumors masculins. Són vacunes bàsicament preventives, un cop adquirida la infecció el pronòstic és molt difícil de modificar amb una vacuna, tot i que hi ha una línia de recerca que intenta buscar vacunes terapèutiques que fessin regressar les infeccions que ja s'han començat a establir o que les resolguessin.

Que un càncer sigui d'origen infecció implica més possibilitats de curació?

Hi ha algunes suggerències que alguns dels tumors a la cavitat oral que estan associats a les infeccions per papil·loma tindrien un pronòstic una mica millor, però en general no és aquest el cas. Una vegada s'ha desenvolupat el tumor i està en fases avançades el pronòstic és independent de l'origen.

Quin projecte ha dut a terme a l'Àfrica en relació a la vacuna de l'Hepatitis B?

Quan va aparèixer la primera vacuna contra l'Hepatitis B vam muntar un estudi molt gran a Gàmbia. Es van vacunar unes cohorts de nens i unes altres es van quedar en grups de control, i es va demostrar molt ràpidament que la circulació dels virus en la població vacunada baixava d'una manera molt important. Ara aquests nens que vam vacunar als anys 80 ja tenen entre 25 i 30 anys, i és l'època en què començaran a aparèixer els primers càncers associats a les infeccions per Hepatitis B dels nens, que es transmeten de la mare portadora d'Hepatitis B al fill durant el part o entre germans en els primers mesos de vida. La nostra tasca en aquest estudi és identificar aquests tumors quan es produeixen per veure si eren nens que estaven vacunats o no ho estaven. Amb aquesta informació tindrem una estimació de la capacitat de la vacuna per protegir del càncer hepàtic al llarg de la vida a les persones vacunades. Actualment la vacuna d'Hepatitis B es rutinària a la major part dels països del món, incloent pràcticament tots els països més pobres.

En quin punt es troba actualment la vacuna del VPH?

En aquest moment s'estan vacunant amb prioritat als països rics, perquè és una vacuna que encara es troba en una fase de preu bastant elevat. S'estan fent molts esforços perquè la vacuna també pugui arribar als països més pobres. Se suposa que en els pròxims 3 o 4 anys ja serà possible que aquesta vacuna arribi

L'ENTREVISTA

a tot arreu. A la majoria dels països rics, amb variacions depenent del país, la vacuna del VPH ja està inclosa al programa de vacunació de pre-adolescents i adolescents entre els 11 i els 18 anys. Fora d'aquests programes, que en aquests casos tenen finançament públic, dones en grups d'edat superiors, fins a 26 anys o més que ho vulguin també es poden vacunar. La vacunació té sentit en qualse-

vol moment de la vida, ja que haver tingut relacions sexuals no implica haver estat contagiats pel virus, per tant la vacuna protegirà a partir del moment en què es rep la vacuna. En el moment en què una persona ja té la infecció, la vacuna no ajudarà a la curació de la persona, però sí que contribuirà a que aquesta persona no transmeti el virus als seus companys sexuals.

Com descriuria el panorama dels científics a Espanya?

Si comparem la situació actual amb el que hi havia fa 5 o 10 anys podem dir que ha millorat bastant. Les noves circumstàncies mundials han fet que la gent tingui en compte que una de les claus de la supervivència d'un país és la seva capacitat de recerca i innovació i de fer servir aquestes innovacions. Això ha fet que globalment la inversió i la protecció dels escenaris de recerca hagin millorat significativament. Tot i així, la recerca segueix sent una àrea de la ciència bastant desprotegida. En el passat, la urgència de l'assistència mèdica als malalts ens feia considerar la recerca com una activitat de luxe, que s'havia de fer fora del país i importar després els resultats. Cada vegada és més clar que la qualitat de l'assistència als malalts millora quan els hospitals han incorporat als grups, la mentalitat i les actituds típiques de la recerca, la disciplina científica i l'afany per millorar les opcions dels nostres malalts integrats en les xarxes científiques internacionals. La recerca és font de riquesa i també la garantia de qualitat en el fer mèdic.

Com creu que un organisme com Biopol'H el pot ajudar a desenvolupar la seva tasca científica?

El fet d'ajuntar campus en els quals hi hagi diferents habilitats i diferents graus de coneixement sempre és molt positiu. De fet tenim algunes idees que el marc del Biopol'H podria ser una bona plataforma per posar-les en pràctica. L'essencial és que la crisi econòmica internacional no malmeti aquests projectes de futur ni ens endarrereixi en el que ha costat tant de construir.